

170-ე მუხლი განამტკიცებს საკუთრების უფლების არსს და მესაკუთრეს უფლებას აძლევს სახელშეკრულებო და კანონისმიერი ბოჭვის ფარგლებში თავისუფლად ფლობდეს, სარგებლობდეს და განკარგავდეს საკუთრებას. სკ-ის 172-ე მუხლი ითვალისწინებს საკუთრებით სარგებლობის ხელშეშლის აკრძალვას ნეგატიური და ვინდიკაციური სარჩელების წარდგენის მეშვეობით.

უშუალოდ მშენებლობისას მეზობელი მიწის ნაკვეთის საზღვრების დარღვევის შემთხვევებს ეხება სკ-ის 179-ე მუხლი. სასამართლოს განმარტებით, აღნიშნული მუხლის თანახმად, გადამწყვეტია, გადაცდენა მოხდა განზრახ თუ გაუფრთხილებლობით. სკ-ის 179-ე მუხლი ითვალისწინებს შემთხვევას, როდესაც გადაცდენა განზრახვის გარეშე, გაუფრთხილებელი მოქმედების შედეგად განხორციელდა. თუ პირი საზღვარს გადაცდა განზრახვის ან უხეში გაუფრთხილებლობის გარეშე, გამომდინარე იქიდან, რომ ამ შემთხვევაში სახეზეა მეორე მხარის ეკონომიკური ინტერესი, კანონმდებლობა ავალდებულებს მეზობელი ნაკვეთის მესაკუთრეს, ითმინოს მისი მიწის ნაკვეთზე ეს ზემოქმედება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა მან ამის წინააღმდეგ წინასწარ ან შეტყობისთანავე განაცხადა. საზღვრის დარღვევა ადვილად შესამჩნევი ხდება მეზობელი მესაკუთრისთვის, სწორედ ამიტომ კანონმდებლობა იმ მესაკუთრისაგან, რომლისათვისაც მნიშვნელოვანია, რომ მისი მიწის ნაკვეთი არ განიცდიდეს მსგავს ზემოქმედებას, მოითხოვს საზღვრის დარღვევის შესახებ მეორე მხარის დაუყოვნებლივ ინფორმირებას შეტყობისთანავე - იმ მომენტში, როგორც კი აღნიშნული მისთვის ცნობილი გახდა. თუკი მესაკუთრემ არ განახორციელა ეს მოქმედება, შემდგომ იგი კარგავს მისი მიწის ნაკვეთზე არსებული კონსტრუქციის დემონტაჟის მოთხოვნის უფლებას. ამასთან, საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, განზრახვის ფაქტის დადასტურების მტკიცების ტვირთი ეკისრება მოსარჩელეს.

წინამდებარე საქმეში დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებას წარმოადგენდა ის, რომ მოპასუხის მშენებლობა გადავიდა მოსარჩელის საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე. თუმცა,

საქმეში არსებობდა მოწმეთა ჩვენებები, რომლებიც ადასტურებდნენ, რომ მშენებლობის დაწყებამდე მოპასუხემ მიწის ნაკვეთის საზღვარზე მიიყვანა მოსარჩელის ოჯახის წევრები და მათი ჩართულობით ჯიპისის მოწყობილობით აზომა ნაკვეთები. სააპელაციო სასამართლომ ჩათვალა, რომ არ დგინდებოდა მოსარჩელის ოჯახის წევრების უფლებამოსილება შეეთანხმებინათ საზღვარი, თუმცა საკასაციო სასამართლომ საკითხი საპირისპიროდ განმარტა. უზენაესმა სასამართლომ მიიჩნია, რომ მშენებლობის დაწყებამდე მოსარჩელის ოჯახის წევრებთან (მათ შორის მოსარჩელის მამა) მოლაპარაკება წარმოადგენდა საკმარის საფუძველს სკ-ის 179-ე მუხლის გამოსაყენებლად.

გოჩა ოყრეშიძე

► 7 – 5/2021

ა(ა)იპ-ის დირექტორის სამსახურიდან გათავისუფლება

არასამენარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის დირექტორთან დადებული ხელშეკრულება არ კვალიფიცირდება შრომით ხელშეკრულებად, არამედ წარმოადგენს სამსახურო ხელშეკრულებას, რომელიც რეგულირდება დავალების ხელშეკრულების მომწესრიგებელი ნორმებით და მისი შეწყვეტა ნებისმიერ დროს არის დასაშვები.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება)

სკ-ის 35-ე და 720-ე მუხლები, საქართველოს მენარმეთა შესახებ კანონის 9 VII¹ მუხლი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2021 წლის 8 აპრილის გადაწყვეტილება საქმეზე № ას-1096-2020

I. ფაქტობრივი გარემოებები

მოსარჩელემ (დასაქმებული) სარჩელი აღძრა თბილისის ბაგა-ბაღების მართვის სააგენტოს წინააღმდეგ და მოითხოვა სამუშაოდან გა-

თავისუფლების ბრძანების ბათილად ცნობა, სამუშაოზე აღდგენა და იძულებითი განაცდური ხელფასის ანაზღაურება. კერძოდ, მოსარჩელე დასაქმებული იყო სააგენტოს დირექტორის პოზიციაზე. 2018 წელს სააგენტოში ჩატარდა მონიტორინგი, რომლის შედეგადაც შედგენილ იქნა აქტი და აღნიშნულ აქტში მიეთითა რამდენიმე დარღვევის შესახებ. მოსარჩელე სააგენტოს დირექტორის დაკავებული თანამდებობიდან გათავისუფლდა მონიტორინგის ჩატარების დღესვე.

მოპასუხე სააგენტომ სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ მოსარჩელე დირექტორის თანამდებობიდან გათავისუფლდა სააგენტოს მიერ განხორციელებული მონიტორინგის შედეგების გათვალისწინებით, დაკისრებული მოვალეობის უხეში დარღვევის გამო, შრომის კოდექსისა და ბალის წესდების შესაბამისად. კერძოდ, ჩატარებულმა მონიტორინგმა გამოავლინა შემდეგი დარღვევები: (1) სააღმზრდელო ჯგუფში (4-5 წლიანებში) - კედლებზე ჭიკარტებითაა მიმაგრებული თვალსაჩინოებები; (2) 2-3 წლიანთა სააღმზრდელო ჯგუფში მონიტორინგის შესვლის მომენტში დილის დასწრების დაფიქსირების შემდეგ მშობელთა მიერ გაყვანილი იყო 2 ბავშვი. მათგან ერთი - ენტეროვირუსის დიაგნოზით. არც ერთ შემთხვევაში აღმზრდელებს არ ჰქონდათ განცხადება მიღებული. დასახელებულ შემთხვევაში კი, ჯანმრთელობისა და ჰიგიენის უზრუნველყოფის კოორდინატორმა არ გააკეთა შესაბამისი ჩანერა სამედიცინო ჟურნალში; (3) ყოველდღიური მზა საკვების მიღება-ჩაბარების აქტზე მონიტორინგის მომენტში ხელი არ ჰქონდა მოწერილი 3 აღმზრდელის თანაშემწეს; (4) 4-5-წლიანთა სააღმზრდელო ჯგუფში არ იყო პირველადი ჯანდაცვის ყუთი; (5) ადამიანური რესურსების მხრივ დაფიქსირდა 4 ერთნაირი სპეციფიკის დარღვევა, კერძოდ, შტატების შეთავსების ფაქტი: ექთანი ითავსებდა აღმზრდელის თანაშემწის შტატს, მეთოდისტი ახალი თანამშრომლის მიღებამდე ითავსებს II ცვლის აღმზრდელის შტატს, ჭურჭლის მრეცხავი ითავსებდა აღმზრდელის თანაშემწის შტატს (ორჯერ, გარკვეული პერიოდის განმავლობაში).

მოპასუხემ განმარტა, რომ სააგენტო სისტემატიურად ამოწმებს მის მიერ დაფუძნებული საბავშვო ბაგა-ბაღებს. აღნიშნულ ბაღებში აღმოჩენილი დარღვევების შემთხვევაში, სხვა ბაგა-ბაღის დირექტორების მიმართაც გამოყენებულია შესაბამისი პასუხისმგებლობის ზომები. მოცემულ შემთხვევაში, თბილისის №10 საბავშვო ბაგა ბაღში აღმოჩენილ იქნა დარღვევები, რის გამოც მოსარჩელე გათავისუფლდა დაკავებული თანამდებობიდან.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილებით მოთხოვნა დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი გათავისუფლების ბრძანება, მოსარჩელე აღდგენილ იქნა დირექტორის პოზიციაზე და სააგენტოს დაეკისრა მისთვის განაცდური ხელფასის ანაზღაურება. გადაწყვეტილება უცვლელად დატოვა თბილისის სააპელაციო სასამართლომაც.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ გააუქმა სააპელაციო სასამართლოს განჩინება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარი განაცხადა. უზენაესმა სასამართლომ მიუთითა, რომ სააპელაციო სასამართლოს განჩინება ეწინააღმდეგება მსგავს საქმეებზე უზენაესი სასამართლოს დამკვიდრებულ პრაქტიკას. [სუსგ №ას-1337-2019, 02/03/2020, სუსგ №ას-1559-2019, 02/03/2020, სუსგ №ას-1203-2018, 25/04/2019, სუსგ №ას-1042-2018, 28/02/2019, სუსგ №ას-838-784-2017, 31/07/2017, სუსგ №ას-379-363-2016, 30/06/2016]. კერძოდ, სასამართლომ მიუთითა, რომ არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის ხელმძღვანელობისა და წარმომადგენლობის სამართლებრივ საკითხებს აწესრიგებს სსკ 35-ე მუხლი, რომლის მე-4 ნაწილის თანახმად „არაკომერციული იურიდიული პირის ხელმძღვანელობითი და წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების წარმოშობისა და შეწყვეტის მიმართ ვრცელდება „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლით მენარმე სუბიექტის წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების მქონე პირისთვის განსაზღვრუ-

ლი ნესები.“ „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 9 VII მუხლი ადგენს ხელმძღვანელობაზე/წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილ პირსა და საზოგადოებას შორის ურთიერთობის მოწესრიგების სამართლებრივ საფუძვლებს, კერძოდ, ხელმძღვანელობაზე/წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილ პირთან (პირებთან), ასევე, სამეთვალყურეო საბჭოსა და სანარმოს სხვა ორგანოების წევრებთან ურთიერთობები გვარდება ამ კანონით, საზოგადოების წესდებითა და მათთან დადებული ხელშეკრულებებით. „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 9 VII¹ მუხლის თანახმად დირექტორის უფლებამოსილების შეწყვეტა ხდება სამ შემთხვევაში: (1) დანიშვნაზე უფლებამოსილი პირის მიერ ნების გამოვლენა; (2) თავად რეგისტრირებული პირის მიერ ნების გამოვლენა; (3) რეგისტრირებული პირის გარდაცვალება, სასამართლოს მიერ შეზღუდულქმედუნარიანად ან უგზო-უკვლოდ დაკარგულად აღიარება, გარდაცვლილად გამოცხადება, მხარდაჭერის დაზღვევა.

საკასაციო პალატის განმარტებით, მიუხედავად „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონში შრომითსამართლებრივი კომპონენტების შემოღებისა, ა(ა)იპ-ის დირექტორთან დადებული ხელშეკრულება არ უნდა დაკვალიფიცირდეს შრომითსამართლებრივ ხელშეკრულებად, არამედ, პირობითად შეიძლება მოვიხსენიოთ სასამართლო ხელშეკრულებად, რომელიც მომსახურების ხელშეკრულების ნაირსახეობაა და განსხვავდება შრომის სამართლისათვის დამახასიათებელი პრინციპებისაგან.

საკასაციო პალატამ განმარტა, რომ სანარმოს ხელმძღვანელობა/წარმომადგენლობა ორმხრივი სახელშეკრულებო ურთიერთობის ფარგლებში მიღწეული შეთანხმებაა, რომლის ერთი მხარე - მომსახურების გამწვევი - ვალდებულია, განიოს შეპირებული მომსახურება, ხოლო მეორე მხარე - გადაიხადოს საზღაური. ამ ტიპის შეთანხმება დამყარებულია განსაკუთრებულ ნდობაზე და უფლებით აღჭურვილ პირს, ფიდუციური ვალდებულების ფარგლებში, აძლევს სრულ დამოუკიდებლობას, იურიდიული პირის სახელითა და ხარჯზე განახორციელოს ყველა ის მოქმედება, რაც წესდებით გათვალისწინე-

ბული მიზნის მიღწევას შეუწყობს ხელს. რაც შეეხება შრომით ურთიერთობას, მის ზუსტ განსაზღვრებას იძლევა საქართველოს შრომის კოდექსის 2 I მუხლი და შეიძლება, დავასკვნათ, რომ ამ ურთიერთობის ფარგლებში ვალდებული პირი ეწევა დამსაქმებლის მიერ განსაზღვრულ საქმიანობას, რაც განასხვავებს შრომით ხელშეკრულებას ა(ა)იპ-ის დირექტორთან დადებული სასამართლო ხელშეკრულებისაგან.

საკასაციო სასამართლოს დასკვნით, განსახილველ შემთხვევაში მხარეებს შორის სკ-ის 709-ე მუხლის საფუძველზე დაიდო დავალების ხელშეკრულება. მისი საგანია რწმუნებული პირის მიერ ერთი ან რამდენიმე იმგვარი მოქმედების შესრულება, რომელიც იწვევს ამა თუ იმ შედეგს და, როგორც წესი, ეფუძნება ურთიერთნდობას. რწმუნებულის ვალდებულებას წარმოადგენს დავალებული მოქმედების მმართველის გულისხმიერებით შესრულება და მიღწეული შედეგის ადრესატი ხდება წარმომადგენელი პირი. სკ-ის 720 I მუხლის თანახმად, დავალების ხელშეკრულების შეწყვეტა მხარეებს ნებისმიერ დროს შეუძლიათ და სხვაგვარი შეთანხმება ამ უფლებაზე უარის თქმის შესახებ ბათილია. აღნიშნულის გათვალისწინებით ა(ა)იპ-ის დამფუძნებელს (წესდებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, შესაბამის უფლებამოსილ პირსა თუ ორგანოს) შეუძლია, ნებისმიერ დროს შეწყვიტოს ხელშეკრულება ხელმძღვანელთან და გამოვლენილი ნება მესამე პირების მიმართ ნამდვილი ხდება მისი მარეგისტრირებელ ორგანოში რეგისტრაციის მომენტიდან.

გორჩა ოყრეშიძე

► 8 – 5/2021

მინის ნაკვეთზე სახლის წამომართვა, როგორც უსაფუძვლო გამდიდრების საგანი

1. უსაფუძვლო გამდიდრების მიზანი არის სამართლებრივი საფუძვლის გარეშე შეძენილი ქონების ამოღება, რითაც უზრუნველყოფილი უნდა იყოს სამართლიანობის აღდგენა, ანუ იმ მდგომარეობის აღდგენა, რომელიც